

pene ab infantia corpori suo bellum indixerat, nec ardorem in semet praeliandi senex remiserat: lectus durissimus, atque olidus, ut fert humana mortalitas in diuturna valetudine, cum aegrotum sine gravis detrimenti periculo movere non possis: lectus certe, si usquam alius, dolorum, et miseriae a contracta plagarum perpetuitate ob posituram corporis nulla interruptione supini. Ad haec supervenere febres, alii- que acerbissimi dolores, qui a misero infirmo, tametsi patientia incredibili ad omnia parato, interdum tamen gemitus extorquebant. Post quinque circiter menses molestissimae aegritudinis, cum proximum videretur adesse periculum, ad postremas religiones ventum est. Suavissimi quidem spectaculi fuit omnibus adstantibus, cum excepit ingenti vultus hilaritate, ac lachrimarum profluvio Jesum Eucharisticum; nec eo toto die cum ullo mortalium admisit colloquia, id causatus: *Hodie Divinum hospitium, meum Dominum mecum habeo; nihil superest temporis ad otia cum humanis.* Quem ipsum ab hominibus recessum constanter habere voluit, quoties per eos dies hac caelesti dape recreatus est. Atque hoc solitudinis tempore ita erat abstractus ab omnibus mortalium curis, et Divina voluptate in altissimo silentio delibutus, ut videretur aut somno plane obrutus, aut veterno morbi occupatus: palam tamen erat, omnino sui esse compotem; nam roganti de re qualibet valetudinis administro, ille opportune ad omnia respondebat. Sacro jam jam ungen-
dus

us oleo, cum demissis esset oculis, nec proximae religioni videretur intendere, admonitus est ab Sacerdote quodam, tempus esse idoneum, ut Fidem, Fiduciam, Charitatem, atque alias virtutes excitaret. Cui Gomezius: *Id certe hoc temporis momento tacitus agebam.* Cum ungente Sacerdote preces alternavit, ad omniaque ferventer elata voce respondit; a qua demum religione in illa erupit sibi consueta: *Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi?* Ab eo autem tempore caelestibus, quam mortalibus, erat similior; humanis rebus omnino valedixit; nec ultra passus est apud se agi, nisi de iis, quae Deum saperent. Saepius audiebatur Divina flamma, qua intus conflagrabat, foris prodire in perfectissimum Numinis amorem, in demissam patiendi voluntatem, in gratiarum actionem tum pro acceptis beneficiis, tum pro cruciatuum praesentium magnitudine. Animam suam, jam prope solvendam a corporis vinculis, Deo commendabat tanto fervore, ac vocis contentione; ut Sacerdos ipsius conscientiae arbiter identidem imperaverit abstinere ab ejusmodi conatibus, ne interitum maturaret. Pridie ante mortem terribilis admodum fuit ei luctatio: mente quidem sanus erat, atque integer; auribus vero, et lingua captus adeo, ut nec prorsus audiret, nisi vociferationibus appellatus immodicis; nec intimos valeret sensus exprimere, nec ea saltem pronuntiare verba, quibus toto infirmitatis tempore assiduas reddebat gratias valetudinis administro. Solummodo erum-
pebat

pebat in afflictæ naturæ miserabiles gemitus; a quibus facile conjectum est, eo præsertim die purgatam justissimi viri animam, quæ postridie volaret ad beatam aeternitatem. Et volavit quidem, ut non temere speramus ab ejus laboriosissimæ vitæ serie, præclarisque virtutibus, pridie Marianæ *Praesentationis*, hora, et sesqui post meridiem, anno 1784.

Defuncti exuviae toto biduo inhumatæ permanserunt, nihil olentes, aut ullum dantes aliud corruptionis indicium; quin imo candidiores modo, et formosiores, quam vitæ tempore apparuerant. Postridie *Praesentationis*, exequiarum officium persolutum est in paroeciali Templo, cui nomen Divus Thomas in via Majore: post quas exequias, dum aliqua parabantur ad convenientem humationem, sub dio depositum est cadaver in capsâ, funereo panno cooperatum. Ibi Sacerdos quidam, defuncti corpus flexibile cum audiret; manus ejus, et faciem ad arbitrium contrectavit, sibi que visus est puerum tangere mollem, ac delicatum. Ne vero aut sensus fallerentur, aut posset argui levitatis, testem appellavit hominem doctrinæ non vulgaris, et in quo nulla esset suspicionis macula, quod veritati non faveret; qui testis, adhibita strenua diligentia, et rebus omnibus perpensis, nihil dubitavit asserere, mirum sibi omnino videri, et fere præter naturæ ordinem, quod corpus, ante horas undequinquaginta exanimatum, flexibile permaneret. Sed adhuc post tres horas luculentius rem experiri Sacerdos ille consti-

stituit; et vocato viro publicæ fidei (qui jurandum interponeret, si aliquando requireretur) coram duodecim fere testibus, quorum unus erat magnæ auctoritatis, cadaver esse flexibile multis experimentis confirmatum est. Hinc admiratione correpti, qui aderant, temperare se non potuerunt ab significationibus in honorem corporis, quod fuerat tot annos vinculis conjunctum cum anima, jam ab interitus momento, ut credebant, ad caelestes adlecta. Et sane quod corporis natura exsuccu fuerit Gomezius; quod ætatis annum octogesimum quartum numeraverit; quod ad eos canos in summa defatigatione pervenerit; quod inedia non interrupta, et pluribus macerationibus corpus attenuaverit; quod ulceribus, et doloribus confectus, quinque menses, et pene dimidium in lecto jacuerit; quod mortem ejus biduum oppido frigidum consecutum fuerit; hæc certe omnia nihil favebant post horas quinquaginta duas, ut cadaver facile flecteretur. Jacet in prædicti Templi Sacello, Jesu Cruce fixi religionibus consecrato. In sepulchro juxta corpus appositâ est ampulla vitrea, schedulam continens, in qua brevem ejusdem virtutum memoriam descripserat manus elegantissima; sepulchrum autem lapide clauditur, ubi legas Gomezii nomen, nationem, obitus diem, ætatem.

A pluribus quidem virtutibus, gestisque mirabilibus meruit Gomezius posteriorum memoriam commendari viros inter eximiae magnitudinis; quarum virtutum, et gestorum docu-

menta partim a nobis demonstrata sunt, partim mox congesta breviter delibabimus. At vero historicae fidei male consultum iri existimamus, nisi ad veriore[m] ejus imaginem describendam, eam obiter attigerimus innocentiam, dignam prorsus infantis bimuli, et candorem animi simplicissimum; cujus profecto parem in pari laborum ordine anteactas aetates tulisse non legimus. Et nos quidem cum haec scribimus, et oculos volvimus ad plura scripta de Gomezii miraculis; antehabendum his omnibus judicamus innocentiae hujusmodi, et simplicitatis prodigium: vir enim iste cum tot lustra posuisset in animorum negotiis, in quibus pertractandis intima humanorum ex omni sexu, et ordine arcana ignorare non potuit; nihil tamen callide, nihil versute, nihil subtiliter unquam egit; nec, auditis in sacro foro tot criminibus, animum ullo modo inquinavit; nec, alias intellectis mortalium fallacis, doli technas in humana consuetudine adhibuit; nec saltem didicit artem quamdam sine crimine dissimulandi, et sua sensa opportuno tempore celandi. Quidquid unquam de rebus ejus, etiam de absconditis animi motibus, ab eo percontareris; nihil gravabatur ille simplicissime, ac penitus ut res erat, aperire: idque pari faciebat animo, sive de suis virtutibus, religionibus, macerationibus, ostentis ageretur; sive de rebus aliis, quae dedecori sibi possent quoquomodo imputari. Nihil enim honestum, laudabile, admirandum in se posse contingere arbitrabatur, cujus ad se redi-

ret

ret gloria; sed quasi ingenitum habebat, et menti altissime insederat, omnia, quae bona sunt hominis, ad Deum esse referenda. Et sane credimus, non magnis illi fuisse conatibus insignem animi demissionem, qua semper inprimis enituit; et nullo labore ab se repulisse humanae gloriolae titillationem, siquando haec ejus animum turbare tentaverit. Cum Mexicanum grammaticorum Seminarium Praefectus administraret, doctrinae suae periculum ad Theologiae Magistros fecit; quod erat de more ad obtinendum in Societate gradum, quem Professionem quatuor votorum vocabulo domestico Socii nuncupabant. Et in salsissimis rebus narrabatur, ante periculum dixisse alumnis Gomezium: *Signum accipite, si ad vos ante prandium rediero, non ex animi sententia; si vero post prandium, rem bene contigisse.* Male accidit illi periculum; intellexit, atro calculo se notatum; in Seminarium rediit admodum laetus; aperte enuntiavit, se ad eos, qui vocabantur spirituales Adjutores, rejectum; atque in laetitiae significationem pueris permisit, horam ab studio feriari. Hunc autem eundem virum, qui tunc aetate viridi, dedecus illud plausu excepisse videbatur; in fletus erumpere, rubore suffundi, atque indignum se vocare, septuagenarium conspeximus; cum ob eximiam operam in bono animorum procurando, atque in honorem supereminens virtutis, trium votorum solemnium Professione, quod erat extraordinarium privilegium, ab summo Sociorum Magistratu donatus

A a 4

est.

est. Emeritae, cum ab eo consilium require-
retur de re quavis difficiliore, mirabili sincerita-
te aiebat: *Equidem non tanti sum, qui hac de
re tibi respondeam; sum enim indoctus, et illite-
ratus.* Et haec dicens, ad Theologiae Magi-
stros interrogantem deducebat. Nec semel ab
Sociis haec audivit: *Quid ergo? Num Sacrarum
excursionum tempore semper in manu habes Theo-
logiae Doctorem, ad quem negotia remittas, quae
tot, ac per ardua definiri a te necesse est?* Ille
vero nulla tergiversatione reponebat: *Illo qui-
dem tempore, cum nullum me doctiorem prope ha-
beam, nihil dubito, Dei curae fore, ut mea con-
silia per viam rectam interrogantes deducant; hic
autem rudis ego, et infimo loco sub vobis omni-
bus, pronuntiare de iis non audeo, quae vestra
provincia sunt.* Atque ut haec animi demissio,
ita caeterae ipsius virtutes candorem quemdam,
puerorum innocentiae simillimum, et simplicem
bonitatem redolebant. Quae nativa bonitas, ut
non semper prudentiae legibus tenebatur, quan-
doque Gomezium impulit ad pia quidem ab re-
cto ejus animo, neutiquam vero imitanda faci-
nora. Audivit Emeritae, in quadam domo ac-
tum ire nocte scenicam fabulam, quae posita
domus erat in via, qua mane transierat Numen
Eucharisticum. Quod cum simplicissima Gome-
zii pietas omnino absurdum judicaret, Pontifi-
cem convenit, ut ipsius lege caveretur, ne ta-
le quippiam liceret. Respondit Pontifex, id in
arbitrio esse Regii Praefecti. Et cum hic Prae-
fectus humanissimis verbis petitioni resisteret,
palam

palam Gomezius: *Quandoquidem, ait, rem ne-
quis prohibere; mox ego in meam solitudinem re-
cedam, et corpus meum tercenties flagellabo.* Quae
viri simplicitas, tametsi humanae prudentiae non
admodum accepta, videtur tamen caelo rata
fuisse: nam praedicta domus ea nocte ante de-
stinatum fabulae tempus conflagravit. Bono-
niae, bacchanalium tempore, imprudens quidam
ardor objurgandi licentiam, saepius illum in-
trusit in ea, quae sui juris non erant. Perso-
nato cuidam per eos dies obviam factus: *Quin,*
ait, *christianae legis explanationem auditurus con-
tendis?* Alium per viam invenit, mane dilucu-
lo in templum de more festinans; et repente
ad illum conversus: *Memento, inquit, te mortii
obnoxium esse.* Cui personatus ille: *Quasi vero
id, o stulte senex, ignorarem.* Plura id generis
in se dicta inaudivit, nihil unquam deficiens a
demisso vultu, et religiosa tranquillitate; quo-
rum haec pauca memorare operae pretium du-
ximus, ne in verissima ejus imagine desideren-
tur et incredibilis ardor in juvandis omni cona-
tu animabus; et simplicissima bonitas, qua cre-
debat, innoxie cuncta sibi licere in vitiorum
insectationem, qua juvare Christianos bona fide
arbitratur. Sed quanquam fervore plenus in
haec tenderet, non contumaciter in iisdem per-
sistebat: nam ab alio quopiam si admoneretur,
erratum suum plane fateri, atque a facto desi-
stere nihil dubitabat.

Inopiam voluntariam impense colere, hu-
manaque omnia obfirmate contemnere, semper
ha-

habuit in amoribus. In rebus, quae modicam suam supellectilem faciebant, semper abhorruit a pretiosis. Pro cultu autem corporis plane incuriosus erat: sive attritis esset, sive laceris vestibus, nunquam alias postulabat; sive novae, sive usu consumptae, sive pannosae, sive pretiosae darentur, pari vultu excipiebat; omnino instar simulacri, quod vel rusticanis, vel regiis ornamentis vestire poteris nullo conquestionis, aut elationis periculo. Emeritensis Pontifex quadam die leniter objurgavit Gomezium de tunica, quam laceram afferebat; sed cum intelligeret, aliam sibi non dari, quoniam tum potissimum erat Sociorum Collegium in re modica; illi e vestigio sericam dono immisit. Nec Gomezius cunctatus est; atque in serico apprensus, audiensque familiares, qui secum ridebant, et lepide jocabantur de transformatione pauperis in maxime cultum, et elegantem: *Imo quia sum pauper, aiebat, haec mihi modo contigit elegantia: dona non respuo.* Sed hoc certe donum respuere non ausus est, quia verebatur donantis auctoritatem; caetera enim obstinatissimus erat in pluribus recusandis, quae sibi sponte offerebantur. Praedives quidam Mexicanus fere pertinaciter cum illo contendit, ut tesseram nummariam acciperet in auxilium Matris, cujus res erant inopes in patria; Gomezius autem obfirmate negavit munus excipere, palam testatus: *Equidem haud immigravi ad Novohispanos, ut mihi, aut meis pecuniam, sed ut animas Deo lucrificerem; quin imo mea Mater, qua est reli-*

gione, attonita obstupesceret, atque indignata intelligeret, sibi a me pecunias immitti. Haud ab similem animi temperantiam patefecit in sacris excursionibus: quo toto tempore ut sudoribus immensis in bonum animorum, amabili simplicitate, suavique affabilitate benevolentiam omnium sibi comparabat; assidua veniebant ad eum munera, et pecuniae repraesentabantur, praesertim a Sacrorum Ministris, qui modis omnibus tentabant gratum animum Gomezio significare. Ille autem nec obolum unquam a certatim donantibus accepisse auditus est. Ab iis etiam, quos audiebat pro sacris confessionibus, nunquam passus est, vel minimum sibi donari: ut sunt enim illae gentes indole apprime munifica, donorum copia solebat iis profundi, qui ministeriis in salutem animorum vacabant; Gomezius vero, ut primum veniebat, qui suam ipsi conscientiam traderet gubernandam, aperte pronuntiabat: *Nil mihi jucundius, quam tibi, et pluribus in re conscientiae, quantum suffecerint vires, opitulari; sed abire potes ab hoc meo subsellio, si animus tibi est, gratum te vel semel demonstrare munusculis.* Quo tempore Socii jussi sunt a Jucatanis decedere, ut ut Gomezium instarent, ac pene opprimerent precibus viri benefici, ne obstinaret animo, ipsorum largitates recusare; id ille apud omnes insigni temperantia ingeminabat: *Nec assem attuli, veniens ad Mexicanos; nullo etiam onustus asse volo ad Hispanos reduci.* Quod si quando alienam in se beneficentiam declinare non potuit, quoniam do-

num

num non esset sibi uni, sed Sociis omnibus destinatum; antequam ascenderet navim, quidquid pecuniarum sibi contigerat, in usus misericordiae convertit. Nummorum Bononiensium pretium, quanquam totos quindecim annos Bononiae commoratus, omnino ignoravit; nec inter assem, et aureum, nisi a materia, discernerebat: quare instar pueruli accipiebat separatos obolos, quos pauperibus largiretur; et quoties papyraceas imagines, aut quid simile coemere pergebat, plane docendus erat, ne pro re parvi pretii crumenam totam effunderet.

Castimoniae sacramento obligatus, numerabat hanc virtutem inter Deo charissimas; eamque in suo corpore, atque animo semper floridam, odorem, et limpidissimam custodivit. Lubricis voluptatibus apertissimum bellum indixit, in quas non cessabat e suggesto invehere; idque tanto impetu, et inflammata efficacia, ut facile dignosceres, quanto prosequeretur odio, quidquid ejus criminis naturam redolet. Vehementer concitatus dicebat ad populum in foeminarum licentiam, quae se se parum honeste ornantes, hujus generis incendium exsuscitant. Quanti autem fuerint ab hoc saepius inculcato proposito fructus; palam faciebant, fremente malo genio, mulieres a turpi quaestu revocatae, innumerataeque utriusque sexus ad castigatam vitam conversiones. Abhorruit imprimis ab instituendo colloquio cum foeminis, nisi ageretur de ipsarum regenda conscientia; et tum oculos ad alia omnia, quam ad earum vultum, con-

ficie-

jiciebat. Interrogatus Emeritae a primae dignitatis Canonico, cur Matronam quamdam ex urbanitatis officio conveniens, vix ingressus, comitatum petierit? *Quia plane ignoro*, respondit, *quos apud hunc sexum sermones exagitem. Quid enim est foemina? Mihi quidem instar herbae inutilis, et insulsae.* Nobilis quidam Bononiensis cum illum percontaretur; cur italicam linguam non condisceret? Aperte dicentem audit: *Hunc habeo fructum a vestri sermonis ignoratione, quod locus mihi non est foeminas alloquendi.* Nec vero inermis erat in hoc pudicitiae studio tuendo, et totis conatibus custodiendo: nam corpus, quod assiduis flagris, et stimulis ferreis perpetuo maceravisse demonstravimus; incredibiliter etiam attenuavit inedia voluntaria. Intellectum est olim a quodam Sacrorum Ministro, apud quem in sacris excursionibus totum mensem commoratus est, ea tempestate oleribus duntaxat victitasse. Ad tria lustra, quae Bononiae peregrino postrema vitae fuere, nunquam bubulam gustavit; sed fere pane solum, et leguminibus vitam exegit. Fuisse autem incredibiliter sobrium, et victum ejus quotidianum raro tres uncias, quatuor nunquam excedere, unanimi plurium testimonio affirmatum comperimus. Nihil propterea miramur, quod vir optima fidei, qui ad annos triginta circiter ei fuerat in familiaribus, palam asseveraverit, nullo unquam tempore Gomezium indicia dedisse, minus gratum sibi esse cibum appositum. Nec erat minori navitate in motibus animi frangendis, quam in corpore macer-

ran-

rando. Subiratum in familiari consuetudine Gomezium, nemo est, qui conspexerit: nam eximiam patientiam, atque innatam mansuetudinem habebat perpetuas vitae comites, quae in subitis quibuslibet ad sedatissima verba cohortantur. Bononiae diu contigit ei cubiculum multis nominibus incommodum: nam et fumo totum replebatur, a culina non procul ibi posita; et luci Solis quamdifficilem praestabat aditum, a fenestrae velamentis ipso fumo denigratis; et facile patebat turbis a perstreperente vicinia; et a fimeto proximo, magna muscarum, et culicum copia infestabatur. Ille autem nec unquam tot incommoda conquestus est, nec ab animi pace descivit, nec ridentem vultum deposuit. Alienae voluntati subjici, a tenero didicit; nec ad summos canos obedire intermisit. Obtemperavit in pueritia, et adolescentia Parentibus; a quorum nutu, nedum imperio, deficere, nefas omnino existimabat. Audierant quidam, juvenem Gomezium eminere dexteritate in pilae lusu, rogabantque, ut feriato tempore vellet ludere; negavit tamen ille, nisi ab suo Patre facultas obtineretur. Postmodum obstrictus votis in Societate, adhaesit inprimis huic virtuti, nec aliam jam novit operandi normam, nisi quae ab Superioris voce descenderet. Quisquis esset Sociorum, in quo vel umbram Magistratus Gomezium conspiceret, demississimas obsequii significationes illi tribuebat. Eadem erat obedientia, cum aegrotabat in valetudinis ministros, et potissimum in Medicos; quorum quidem prae-

scri-

scriptionibus nulla tergiversatione obtemperandum arbitrabatur. Cum cessare Societatis Magistratus Pontificia lege jussum est; Gomezium fratris natu minoris arbitrio vivere constituit: cui fratri cum rei domesticae curam commisisset, nihil domi agere, nihil postulare, nihil propriae voluntati ausus est unquam indulgere. Ab adversa valetudine, a nimis devexa aetate, a tot annorum commoratione in calidissima Jucatania, perquamaspera illi accidebant coeli Bononiensis frigora; nihilo tamen secius, caminum accendi, nunquam flagitabat, ne fratris voluntati resistere videretur.

Cogitantem, loquentem, operantem Gomezium Sacra Fides, tanquam prima vis agens, gubernabat: cujus virtutis magnitudine, quae satis est de loco *Montes tollere*, nihil sane demiramur, facile caelum flectere potuisse ad miracula. Rogatus Bononiae, rabidi tauri prodigium a nobis demonstratum narrabat, cum dicentem interceptit quidam, et juvenili alacritate percontatus est, num taurus a cursu destiterit? Et Gomezium admiratione defixus, quasi esset illa interrogatio ab animo parum Christiano: *Et potuisset, ait, non desistere, cum Jesu Christi nomine imperaverim?* Mirandum erat spectaculum, et simul ejus Fidei documentum, Gomezium conspicerem ad aras facientem eximia religione, ac postmodum in eodem templo ad multas horas immotum, genibus flexum, aperto semper capite, quin hiemis rigores a perpetua calvitie formidaret. Sacrum celebrare nunquam

omi-

omisit, nisi vel esset gravissima oppressus valetudine, vel in calamitosa navigatione penitus deesset opportunitas. Caetera quidem in Italia iter egit ad duodetriginta fere milliaria jejunos, ne careret Divinis voluptatibus, quibus in sacra victima immolanda fruebatur. Mariam Virginem mille modis colebat, impensissime, ac tenerima pietate venerabatur; ejusque laudatum in privatis colloquiis, tum publice dicens, praedicare, atque universos animos ad ipsius amorem inflammare, maxime habebat in votis. Demonstravimus hominis conatum, et strenuitatem in Mariano cultu propagando, ubi ubi attingeret pro sacris concionibus. In hujus autem cultus propagatione duas explicabat Divinas virtutes, Fidem, et Fiduciam: nam qui Fide credens, Deiparam esse, tantus erat in Marianis religionibus promovendis; magnanimum se gerebat in profundendis pecuniis, ut cultum ejusdem Virginis excitaret, certissime sperans, nihil sibi defuturum, quoties aliquid eo nomine aggrediretur. Et sane arcanum erat nemini pervium, unde tot sumptus faceret vir ille, ab rerum humanarum amore penitus alienus, et qui pecunias pro suis usibus nihili aestimabat. Arae, quas in Matris Luminis honorem excitavit, duodeviginti numerabantur in Jucatanis; et quae in Sociorum Collegio ad Emeritenses, ejus industria, et nummis fuit erecta, pulcherrima quidem erat, affabreque argento elaborata. Constituit census, quibus ad hanc aram novendialia, et dies festus Matris Luminis magna cele-

celebritate quotannis recolerentur. Aram alteram condidit, quam Divo Cyro dicavit; annisque similiter censibus diei Divo sacri solemniam sancivit. Bononiae perpetua fuit largitate in distribuendis Matris Luminis imaginibus; et nullum est in hac urbe Virginum gynaeceum, in quo non disseminaret parvulos codices novendialium ejusdem Matris precationum. Quidquid Deum oraret, ea erat Fiducia, ut tantummodo dubitaret de secundo precum suarum exitu, si res minime expediret. Omnino persuasum habebat, a Deo se cura maxima custodiri; et audiebatur interdum suavissima cum voluptate ingeminare: *Quantum amor a Numine!* Ac certe amanti Deo vicem reddebat, quantum misera potest humanitas; ejusque amoris flamma dulcissime liquefiebat. Habemus apud nos autographum viri probi, qui cum plures annos ejus conscientiae fuisset arbiter, postea testabatur, Gomezium moribus fuisse admodum castigatis, eaque levia errata, nec prorsus voluntaria, quae sunt hominis, vel justissimi, dolore ingenti deflevisse, saepiusque in suismet artibus enarrandis ad ipsum dixisse: *Malle se detrudi ad stygias furias, quam levi in Deum noxa maculari.* Et loquebatur de minimis illis erratis, in quibus Deus misericors facile connivet; gravis enim criminis conscientia nunquam omnino turbabatur. Aequa semper hilaritate, sive prospera, sive adversa contingerent, Dei voluntatem, a quo cuncta procedunt, adorabat. In afflictiva valetudine unam sui cum Numine con-

junctionem ardebat, et vitam claudere cum Christo cruci affixus desiderabat. Dei Hominis cruciatus assidue meditabatur; idque potissimum his meditationibus cupiebat evincere, ut se se ad ipsius patientiam in doloribus conformaret. Hoc Divina meditandi studium fuit semper illi charissimum; et matutinam horam, de more Sociorum huic religioni destinam, nunquam aut omisit, aut indiligenter implevit. Quod nocte legerat argumentum pro insequentis diei commentatione, ita tenaciter menti haerebat; ut quoties e somno excitaretur, illud confestim in memoriam rediret. Nullus fuit unquam occupationum aestus, qui Gomezium impediret, quominus totos octo dies ante Xaverii solemnia in cubiculi solitudinem quotannis recederet; ibique largissime, atque ingenti cum voluptate Divinis meditandis intenderet.

Homines amabat tum natura, quia sui similes; tum religione, quia creatos ad Numinis imaginem, atque ut ejusdem Numinis conspectu aeternum bearentur. Hanc beatam aeternitatem ut universi obtinerent, satis demonstravimus, quanta opera insudaverit. Sed quod plane mirandum, aequa facilitate ad omnes erat, nullo prorsus discrimine inter divites, et mendicos, inter urbis primarios, et vilissima ex faece homines. Quae fere sex lustra commoratus est in Emeritensibus, nihil interruptam praestitit operam Sanctimonialium coenobio, sive animum expiare vellent sacra poenitentia, sive consilium afflictæ, aut dubiæ requirerent, sive dato

tem-

tempore convenirent caelestium commentationibus excolendæ. Nihil absimili navitate subveniebat custodiis, ad quos eadem obibat munia, suavibus verbis recreandi, patienter erudiendi, fervidissime concionandi, et pro confessionibus aures praestandi. Quod si quis ad patibulum duceretur, praesto erat Gomezius in auxilium; quam misericordiam veluti debitum sibi munus ita vendicavit, ut acciderit olim, quatuor duntaxat mensium intervallo, viginti quatuor ejusmodi damnatos confirmasse in fatali triduo Gomezium, atque ad supplicium comitem se individuum illis praestitisse: et hinc vulgari nomine Pater necatorum suspendio appellabatur. Cum lecto affixis, et moribundis ea erat charitate (quam supra memoravimus illi præcipuam) ut nudum super asserem plures continenter noctes cubare voluerit, easque indutus transegerit; ne non e vestigio accurreret, si forte in auxilium vocaretur. Nec ipsis auxilii erat in rebus tantummodo, quae sunt animi; sed vilissima quaeque ministeria, tanquam famulus mercede conductus, in eorum obsequium minime recusabat. In sublevanda pauperum inopia, quanquam inops ipse, mitissimum ingenium, et ad commiserationem oppido proclive demonstravit: omnino enim ad Divi Leonis consilium, impendebat virtuti, quod subtrahebat voluptati, et fiebat pauperum refectio, Gomezii jejunitis abstinentia. Bononiae diurno tempore miseram orbam aluit, ipsi magna ex parte reprensens fercula, quae sua erant rata portio. Po-

B b 2

stre-

stremis vitae annis fratre usus contubernali, non solum ex dapibus, quae sibi apponebantur, sed etiam panem recondebat distribuendum pauperibus: quibus et subuculas, aliaque suis usibus maxime necessaria cum clanculum largiretur; a fratre admonebatur, desiderari prudentiam, cum et ipsi essent in pauperum numero, nec haberent rei linteariae copiam, praesertim si aegritudo contingeret. Cui Gomezius: *Nunc certe, aiebat, sunt nobis pauperiores, quibus iudico subveniendum; quod si tibi, aut mihi superveniat infirmitas, ad indigentiae mensuram stipem corrogabimus.* Cuidam Virginum gynaeeo, cujus res familiaris in angustia maxima ferebatur, modicum ex sua tenuitate donum pro singulis mensibus destinavit; nec fidem unquam non praestitit, tametsi et ipse interdum non mediocriter indigeret. Litteras accepit ab Sanctimoniali quadam, illacrimante miseriae Matris, cui penitus nummi deerant, ut ignem domi excitaret ad propulsanda frigora: et tum quidem tres duntaxat unciales argenteos habebat Gomezius; totidem vero immisit, ut afflicta Virgo Matris indigentiae subveniret. Eodem autem die cum arcam suam casu aperiret, tres alios reperit unciales argenteos, quos habere se ignorabat, et fortasse misericors aliquis clam intulerat. Et tum: *Ecce, aiebat, suavissimam Dei providentiam, a qua nunquam non est praemium charitatis!* Pecuniam, dari solitam ad aras facientibus, interdum recusabat, etiam post eversam Societatem; quoniam caelestem hostiam gratis offerre saepe

saepe malebat, tanquam salutarem stipem animabus, quae lustralibus flammis purgantur. Solebat autem accipere praedictam pecuniam, e vestigio donandam alicui populari, quem indigere intelligeret. Saepius domo cernebatur egressi, frustis panis onustus, quae tum in sinu, tum in crumenis deferebat; ut, quando nummos non haberet, quodammodo satisfaceret votis plura largiendi, et nullum ab se vacuum dimittendi. Profecto videbatur, tota die rationem excogitare, qua sui similibus et animo, et corpori posset afferre utilitatem.

Erat Franciscus Xaverius Gomezius mediocri statura; calvitie ultra dimidium capitis; alacribus, et mire scintillantibus oculis; nasopaululum adunco, signatoque ad latus dexterum nigra lentigine; colore aquilo; vultu dignitatem praeseferens, et qui solo aspectu venerationem sibi conciliabat. Vir plane mirabilis, atque omnino factus ad egregia facinora!